

Ostrava 24. 1. 2012

Předběžné výsledky sčítání lidu v Moravskoslezském kraji

Sčítání lidu, domů a bytů z loňského roku přineslo první, předběžné výsledky, které naznačují, jak se naše společnost vyvíjí a k jakým změnám trendu dochází.

“Potvrdil se trvalý pokles počtu obyvatel kraje, kdy ani rostoucí počet cizinců nemůže tento trend změnit. Obyvatelstvo nám zároveň stárne a stále více žije osamoceně, a to jako svobodní, či jako rozvedení. Zjistili jsme, že nám roste vzdělanostní úroveň obyvatel, především díky rostoucímu podílu vysokoškolsky vzdělaných lidí, či lidí s maturitou. To má jistě dopad i do vybavenosti domácností výpočetní technikou, kdy již téměř 60 % domácností vlastní počítač, v drtivé většině s připojením k internetu. Poslední desetiletí lze zároveň označit za období s nejdynamičtějším růstem počtu obydlených bytů, především díky výstavbě rodinných domků, zároveň se výrazně změnila vlastnická struktura domů a bytů ve prospěch vlastnictví fyzických osob. To jsou jen některá fakta, která předběžné výsledky sčítání přinášejí.” – sdělil Jaromír Kartous z Krajské správy ČSÚ v Ostravě.

Ve zkratce je možno uvést:

■ Počet obyvatel kraje má klesající trend

Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 potvrdilo přetrvávající trend úbytku obyvatel kraje.

V Moravskoslezském kraji žilo k 26. 3. 2011 podle předběžných výsledků 1 236 028 obyvatel, tj. o 29 tis. méně než bylo sečteno před deseti lety.

-16 tisíc žen
-13 tisíc mužů

Před deseti lety zaujímal počtem obyvatel v České republice první místo a jako jediný spolu s krajem Zlínským a Olomouckým zaznamenal pokles počtu obyvatel proti sčítání v roce 2001. Aktuálním počtem obyvatel se tak kraj řadí až na třetí místo.

Největší pokles zaznamenal počet obyvatel v okrese Karviná (o více než 15 tisíc) a v Ostravě – městě (o 11 tisíc). Jediný okres Frýdek-Místek zaznamenal nárůst počtu trvale bydlících obyvatel o 2 tisíce.

Bilanci vylepšují rostoucí počty cizinců. K 26. 3. 2011 žilo v kraji 21 423 cizinců.

Za posledních 10 let se jejich počet téměř zdvojnásobil a tvoří tak 1,73 % všech obyvatel kraje. Ve srovnání s ostatními kraji se však jedná o nevýrazný podíl. Nižší podíl cizinců v populaci mají jen sousední kraje Olomoucký a Zlínský a Vysočina (1,3 – 1,5 %).

■ Mobilita obyvatel se zvyšuje

Za poslední desetiletí poklesl počet tzv. rodáků o více než 45 tis. I přesto je v Moravskoslezském kraji 52,7 % rodáků, v ČR mají větší podíl rodáků jen kraje Zlínský (54,4 %) a Jihomoravský (53,0 %). V kraji je nejvíce rodáků v obcích okresu Opava (57,8 %) a Ostrava – město (56,2 %), nejnižší podíl rodáků mají obce okresu Bruntál (46,1 %) a Karviné (48,6 %).

■ Populace kraje stárne

Srovnání věkové struktury obyvatelstva při sčítání v roce 2011 a 2001 potvrzuje trend postupného stárnutí populace. Podíl osob v produktivním věku (15 – 64 let) se sice od posledního sčítání skoro nezměnil (70 % obyvatelstva), počet v post produktivním věku (65 a více) však v roce 2011 již převažuje nad dětskou složkou populace (0 – 14 let). Obdobná situace je ve všech okresech kraje kromě okresu Frýdek-Místek, kde došlo k mírnému nárůstu obyvatel v produktivním věku.

Podíl osob starších 65 let k osobám ve věku 0 – 14 let vyjádřený v procentech se v kraji za posledních dvacet let zásadně změnil:

1991	49,6 %
2001	72,1 %
2011	107,2 %

■ **Roste počet vzdělaných lidí i lidí, kteří nemají vůbec žádné vzdělání**

Nadále pokračoval trend postupného zvyšování vzdělanostní úrovně obyvatelstva. Dlouhodobě roste zastoupení lidí s vyššími stupni vzdělání. Nejvýraznější - o téměř 50% - byl nárůst počtu vysokoškolsky vzdělaných osob, kterých bylo sečteno více než 120 tisíc v kraji a představují tak přes 11 % obyvatel.

Nejvyšší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním má obecně Morava, Moravskoslezský kraj je svým podílem vysokoškoláků však až za ostatními moravskými kraji. Všem krajům se pak vymyká Praha s téměř čtvrtinou vysokoškolsky vzdělaných obyvatel.

Již od roku 1980 je však zaznamenáván i nárůst osob bez základního vzdělání. Počtem 6 536 osob bez vzdělání, který jsme sečetli při tomto sčítání, zaujímáme v mezikrajském srovnání nelichotivé první místo, jejich podílem na obyvatelstvu celkem se však nevymykáme krajskému průměru.

■ **Svobodných a rozvedených je stále více – žijeme výrazně častěji singl**

Za deset let došlo k poklesu počtu ženatých/vdaných osob v populaci, naopak vzrostlo zastoupení svobodných a rozvedených. Tento vývoj není nijak překvapivý vzhledem k počtu sňatků a rozvodů v posledních letech.

Podíly jednotlivých stavů (MS kraj) zjištěné sčítáním 2011 ve srovnání se stavem před deseti lety:

svobodní	45,2 %	+2,2 b.	svobodné	35,4 %	+1,7 b.
ženatí	42,3 %	-5,0 b.	vdané	40,4 %	-4,8 b.
rozvedení	9,8 %	+2,6 b.	rozvedené	11,7 %	+3,0 b.
ovdovělí	2,5 %	+0,2 b.	ovdovělé	12,4 %	+0,1 b.

Poprvé byly zjišťovány i svazky osob v registrovaném partnerství. V celé ČR je sčítáním podchyceno přes 2 tisíce osob žijících v registrovaném partnerství. Z toho v Moravskoslezském kraji jich je 7,6 %.

■ **K víře a národnosti se lidé vyjadřovali méně často než v minulosti**

Ve srovnání s předchozím sčítáním výrazně poklesl počet i podíl osob hlásících se k české národnosti (63 % populace). Tento úbytek byl dán částečně zvýšeným podílem jiných národností, (moravské a slezské), ale hlavním důvodem výrazného poklesu absolutních počtů byla skutečnost, že značná část obyvatelstva využila zákonnou možnost na otázku národnosti neodpovídat (24 % obyvatel).

Z pohledu mezikrajského má Moravskoslezský kraj největší podíl obyvatel s polskou a slezskou národností, naopak má nejméně obyvatel hlásících se k národnosti moravské (ve srovnání s ostatními moravskými kraji vč. Vysočiny).

Na dobrovolnou otázku týkající se víry neodpovědělo více než 500 tis. obyvatel kraje (v roce 2001 neodpovědělo pouze 95 tisíc obyvatel).

	Podíl věřících na		Podíl těch, kteří neodpověděli
	Obyvatelstvu celkem	Obyvatelstvu, které otázku vyplnilo	
3. 3. 1991	51,3	60,3	14,9
1. 3. 2001	40,3	43,5	7,5
26. 3. 2011	25,8	46,2	44,2

Nejvíce věřících v Moravskoslezském kraji žije v okrese Opava (34,9 %), nejméně v okrese Bruntál (17,2 %). Pokud vztáhneme počty věřících pouze na ty, kdo odpověděli na otázku týkající se víry, hodnoty budou 62,4 % resp. 32,5 %.

■ **Dynamická výstavba bytů, především rodinných domků, přispívá k rostoucímu počtu bytů v soukromém vlastnictví**

Za posledních 10 let přibýlo v Moravskoslezském kraji přes 10,5 tis. rodinných domů. Za stejné období přibýlo 732 bytových domů. Nejvíce RD přibýlo v okresech Frýdek-Místek a Ostrava – město, nejvíce BD pak v okresech Frýdek-Místek a Opava.

Stále klesá podíl nájemních bytů:

42,5 % (r. 1991)   36,1 % (r. 2001)   24,7 % (r. 2011)

V posledním desetiletí se stabilizoval podíl družstevního bydlení:

22,5 % (r. 1991)   18,4 % (r. 2001)   18,5 % (r. 2011)

Výrazně roste podíl bytů v osobním vlastnictví (vč. bytů ve vlastním domě):

30,6 % (r. 1991)   35,8 % (r. 2001)   50,8 % (r. 2011)

■ **Mění se způsob vytápění**

Ceny paliv ovlivňují vytápění v domácnostech.

Počet domácností, které topí dřevem (26 138) vzrostl za deset let na dvojnásobek a to přesto, že má v našem kraji přes 80 % domácností zaveden plyn. Především klesá podíl bytů vytápěných uhlím (za posledních deset let z 10,2 % na 6,4 %). A naopak se výrazněji zvýšil podíl bytů vytápěných již zmíněným dřevem (z 2,9 % na 5,7 %).

Z mezikrajského srovnání je patrný mimořádně vysoký podíl bytů vytápěných dálkově z kotelny umístěné mimo dům (43,8% i přesto, že za posledních deset let se snížil o 5,8 procentních bodů). Vyšší podíl (48,1 %) má pouze Praha a srovnatelné podíly (cca 44,5 %) kraje Karlovarský a Ústecký.

V Moravskoslezském kraji je minimálně (jen ze 4 %) využíváno vytápění elektrickou energií i přesto, že podíl této energie za poslední desetiletí narostl. V žádném kraji není nižší podíl takto vytápěných bytů.

■ **Výpočetní technika se v domácnostech již zabydlela**

		Počítač v domácnosti		
		celkem	s připojením k internetu	bez internetu
1. 3. 2001	počet	61 316	24 444	36 872
	podíl ¹⁾	13,1	5,2	7,9
26. 3. 2011	počet	274 686	257 596	17 090
	podíl ¹⁾	59,6	55,9	3,7

¹⁾ na obydlených bytech

Z tabulky jasně plyne, že rozhodujícím trendem je PC s připojením k internetu. V mezikrajském srovnání je Moravskoslezský kraj s podílem vybavení domácností PC připojeným k internetu mírně pod průměrem, což je ovlivněno situací v Praze (63,6 %). Nejméně internetových připojení domácností je v Karlovarském kraji (55 829) a to i relativně (51,0 %).

Zpracoval: Ing. Jaromír Kartous, Krajská správa Českého statistického úřadu v Ostravě